एकाइ १७ · सन्दुक रुइत

कार्यपत्र

पूर्णाङ्क ३१

नाम _____ कक्षा _____ रोल नं. _____ मिति _____ प्राप्ताङ्क _____ / ३१

१ शब्दार्थ [३]

समूह 'क' का शब्दको अर्थ समूह 'ख' बाट पहिचान गरी जोडा मिलाउनुहोस्। समूह 'ख' का दुईओटा अर्थ बढी छन्। प्रत्येक जोडाको ०.५ अङ्क छ।

समूह 'क'		समूह 'ख'
१. भूपरिवेष्टित	☐	**क.** पहाडको भित्तामा बनेको गुफा
२. खोच	☐	**ख.** वंश, खानदान
३. घराना	☐	**ग.** सबैले सजिलै पाउन सक्ने
४. अठोट	☐	**घ.** दुई पहाडबिचको गहिरो र साँघुरो ठाउँ
५. सर्वसुलभ	☐	**ङ.** दृढ निर्णय
६. शोकाकुल	☐	**च.** अधीन, अर्काको निर्देशनमा
		छ. चारैतिर अरू देशको जमिनले घेरिएको
		ज. शोकको पीडाले छटपटाएको

२ प्राविधिक शब्द [२]

दिइएका शब्दबाट स्वास्थ्य क्षेत्रका चारओटा प्राविधिक शब्द छानेर लेख्नुहोस्। प्रत्येकको ०.५ अङ्क छ।

मानचित्र, मोतीविन्दु, ओडार, शल्यक्रिया, घराना, क्षयरोग, अठोट, इन्ट्राओकुलर लेन्स

_____

_____

३ ठिक कि बेठिक? [२]

पाठ्यपुस्तकको पृष्ठ २३५ देखि २४१ सम्म रहेको 'सन्दुक रुइत' जीवनी पढ्नुहोस्। त्यसपछि वाक्य ठिक भए ✓ र बेठिक भए ✗ चिह्न लगाउनुहोस्। प्रत्येकको ०.५ अङ्क छ।

i. सन्दुक रुइतको जन्म ताप्लेजुङको ओलाङचुङगोलामा भएको थियो। ☐

ii. रुइतकी बहिनी याङ्लाको मृत्यु मोतीविन्दुका कारण भएको थियो। ☐

iii. नेपालगन्जको आँखा शिविरले रुइतलाई आँखाको उपचारमा लाग्ने अठोट गरायो। ☐

iv. रुइतले अस्ट्रेलियामै बस्ने प्रस्ताव स्विकारे। ☐

४ जीवनीको बोध [८]

'सन्दुक रुइत' जीवनीका आधारमा तलका प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस्।

क. पढाइका लागि सानो सन्दुक कहाँ पठाइए? [१]

ख. रुइतले फ्रेड हलोज फाउन्डेसन र अरूको सहयोगमा स्थापना भएको आँखा केन्द्रको नाम के हो? [१]

ग. रुइतले कम मूल्यको इन्ट्राओकुलर लेन्स बनाउनुको महत्त्व के हो? [२]

घ. सन्दुक रुइतको जीवनमा मोड ल्याउने चार घटना जीवनीका आधारमा लेख्नुहोस्। [४]

५ बोध प्रश्नोत्तर [४]

दिइएको गद्यांश पढी सोधिएका प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस्।

हजुरआमाको उज्यालो

सत्तरी वर्षकी हजुरआमालाई दुई वर्षदेखि आँखा धमिलो देखिन थालेको थियो। उहाँ भन्नुहुन्थ्यो, "बुढेसकालमा आँखा त जान्छ नि।" एक दिन गाउँको स्वास्थ्य चौकीमा आँखा शिविर आयो। जाँचपछि डाक्टरले भने, "यो मोतीविन्दु हो; सानो शल्यक्रियाले निको हुन्छ।" हजुरआमा डराउनुभयो, तर नातिनी सीताले हात समातेर साथ दिई। शल्यक्रिया आधा घण्टामै सकियो। भोलिपल्ट पट्टी खोल्दा हजुरआमाले पहिलो पटक सीताको अनुहार प्रस्ट देख्नुभयो र भन्नुभयो, "तँ त कति ठुली भइछस्!" अहिले उहाँ फेरि आफैं सियोमा धागो हाल्नुहुन्छ।

Science Playground, कादुन्जे, भक्तपुर
https://science-playground.com/learn/grade-10-nepali/sanduk-ruit

क. हजुरआमाले आफ्नो धमिलो आँखालाई के ठान्नुभएको थियो?
ख. डाक्टरले जाँचपछि के भने?
ग. शल्यक्रियापछि हजुरआमाको जीवनमा के फरक आयो?
घ. यो गद्यांश सन्दुक रुइतको कामसँग कसरी जोडिन्छ?

६ वाच्य परिवर्तन [२]

दिइएका वाक्यलाई कोष्ठकमा भनिएको वाच्यमा परिवर्तन गर्नुहोस्। प्रत्येकको ०.५ अङ्क छ।

क. डाक्टरले बिरामीको आँखा जाँचे। (कर्मवाच्य)
ख. आमाले चिठी पढिन्। (कर्मवाच्य)
ग. बिरामी शिविरमा बसे। (भाववाच्य)
घ. हामी खुसीले नाच्यौँ। (भाववाच्य)

७ वाक्य सम्पादन [२]

वर्णविन्यासगत त्रुटि सच्याएर वाक्य पुनर्लेखन गर्नुहोस्। प्रत्येक शुद्धिको ०.५ अङ्क छ।

डाक्टरले नीर्धन बिरामीको सवै उपचार नीशुल्क गरीदिए।

८ बुँदाका आधारमा जीवनी [४]

दिइएका बुँदाका आधारमा महावीर पुनको छोटो जीवनी तयार पार्नुहोस्।

बुँदा: वि.सं. २०११ मा म्याग्दीको नाङ्गी गाउँको मगर परिवारमा जन्म — गाउँमा पढाइका अवसर थोरै — अवकाशप्राप्त गोरखा सैनिक बुबाले परिवार तराई सारेर पढाए — धेरै वर्ष शिक्षण — आंशिक छात्रवृत्ति पाएर अमेरिकाको नेब्रास्का विश्वविद्यालयमा उच्च शिक्षा — गाउँ फर्केर विद्यालय सञ्चालन — दुर्गम गाउँलाई बेतार इन्टरनेटले जोड्ने 'नेपाल वायरलेस' परियोजना — सन् २००७ मा रामोन म्यागसेसे पुरस्कार — सन् २०१२ मा राष्ट्रिय आविष्कार केन्द्रको स्थापना — प्रेरणा।

योजना: परिचय — जन्म र परिवार — शिक्षा — काम र योगदान — सम्मान — निष्कर्ष।

९ सोच्नुहोस् [४]

सोचेर तर्कसहित उत्तर लेख्नुहोस्।

सन्दुक रुइतले विदेशको सुविधा छोडेर नेपालमै काम गर्ने निर्णय गरे। आज धेरै पढेलेखेका युवा विदेशमै बस्छन्। रुइतको निर्णयबाट आजका युवाले के सिक्न सक्छन्? तर्कसहित लेख्नुहोस्।